

Sygn. akt VI Gz 92/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: R. S.

przeciwko: A. S.

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w R. V Wydział Gospodarczy z dnia 2 października 2014 r., sygn. akt V GC 767/14 w przedmiocie odrzucenia pozwu

postanawia:

- I. uchylić zaskarżone postanowienie,
- II. oddalić wniosek powoda o zawieszenia postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2.10.2014r Sąd Rejonowy

w R. V Wydział Gospodarczy w pkt I odrzucił pozew, a w pkt. II uchylił postanowienie Referendarza Sądowego z dnia 18 czerwca 2013 r.

w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie dnia 4 kwietnia 2013 r. sygn. akt V GNc 1493/13.

W pisemnych motywach niniejszego podniósł, że powód R. S. w pozwie z dnia 27 marca 2013 r. zażądał zasądzenia od pozwanej A. S. kwoty 1.451,42 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia

2010 r. W jego uzasadnieniu podał, że strony zawarły w dniu 19 maja 1998 r. umowę spółki cywilnej. W ramach tej spółki są uprawnieni do udziału w zyskach po 50 %. Wspólnicy pozostają w konflikcie, zarząd majątkiem sprawuje pozwana, która to nie wypłaciła powodowi części zysku za rok 2009. Dochodzona kwota stanowi udział w zysku wykazany przez pozwaną w PIT za 2009 r. Powód nadmienił, że wspólnicy byli małżonkami, majątek spółki cywilnej z chwilą jego powstania stanowi majątek odrębny od majątku małżeńskiego i nie podlega podziałowi w ramach postępowania o podział majątku małżeńskiego.

Pozwana złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty podała, że w toku jest sprawa o podział majątku dorobkowego stron, nadto powód pobrał z konta spółki w 2009 r. ponad 50.000 zł na własne cele, nie związane z prowadzeniem

działalności spółki. W piśmie z dnia 14 kwietnia 2014 r. pozwana zażądała odrzucenia pozwu i zasądzenia zwrotu kosztów postępowania, względnie oddalenia powództwa. Pozwana wskazała, że pomiędzy stronami toczy się sprawa o podział majątku wspólnego spółki cywilnej rozwiązanej dnia 31 grudnia 2012 r. Sprawa ta obejmuje również rozliczenie zysków i strat spółki za okres objęty pozwem. W związku z tym wytoczenie niniejszego powództwa jest niedopuszczalne i zachodzą przesłanki określone treścią art. 199 § 1 pkt 2 kpc.

W piśmie procesowym z dnia 29 września 2014 r. powód podniósł, że od dnia rozvodu spółka cywilna istniała pomiędzy obcymi osobami.

Na rozprawie w dniu 2 października 2014 r. strony podtrzymały swe żądania. Oświadczyły, że bezspornym jest fakt rozwiązania spółki dnia 31 grudnia 2012 r. nadto, że strony nie zawierały umowy wyłączającej wspólność ustawową małżeńską. W toku jest sprawa o podział majątku.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy przywołał treść art. 199 § 1 pkt 2 kpc wskazując, że Sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

W ocenie Sądu Rejonowego w toczącym się postępowaniu o podział majątku dorobkowego koniecznym dla ustalenia składników podlegającego podziałowi majątku jest ustalenie majątku spółki cywilnej, którą strony prowadziły i w związku z rozwiązaniem spółki dokonanie rozliczenia majątku wspólnego z uwzględnieniem składników związanych z prowadzoną przez strony w formie spółki cywilnej działalnością gospodarczą. Wbrew twierdzeniom powoda majątek spółki cywilnej z chwilą jego powstania, zdaniem Sądu Rejonowego, nie stanowi majątku odrębnego od majątku małżeńskiego. Majątek taki bowiem w istocie nie istnieje, z chwilą zawarcia umowy spółki można mówić o majątku wspólnym wspólników spółki cywilnej, w tym konkretnym przypadku współmałżonków. Konsekwencją powyższego jest konieczność zaliczenia tegoż majątku, co do zasady do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską, w istocie wspólność jest jedna, a istnieją jej dwie podstawy formalno prawne. W zaistniałym w sprawie stanie rzeczy nie sposób, zatem przyjąć, w ocenie Sądu Rejonowego, mimo faktu, iż spółka trwała po ustaniu związku małżeńskiego, że sprawa tocząca się aktualnie przed tutejszym sądem o podział majątku wspólnego może być prawidłowo rozstrzygnięta bez kompleksowego rozliczenia spółki za cały okres jej istnienia.

W tych okolicznościach Sąd ten uznał, że w sprawie zachodzi negatywna przesłanka procesowa określona w art. 199 § 1 pkt 2 kpc uzasadniająca odrzucenie pozwu.

Na marginesie wskazano, iż nawet przyjęcie odmiennej koncepcji, niż wyżej zaprezentowana w przedmiocie zasadności odrzucenia pozwu, generowałoby uznanie konieczności rozdzielenia mas majątkowych stanowiących przedmiot współwłasności i po rozliczeniu majątku dorobkowego, w tym majątku związanego z prowadzoną w formie spółki działalnością gospodarczą, konieczność dokonania podziału majątku będącego przedmiotem współwłasności stron po ustaniu spółki cywilnej (majątku powstałego w okresie od ustania związku małżeńskiego do ustania stosunku spółki). Ewentualnie zatem w takim trybie powód mógłby dochodzić swych ewentualnych praw, nie może tego natomiast, z racji rozwiązania spółki skutecznie realizować w trybie procesu o zapłatę.

Na koniec Sąd Rejonowy odniósł się do treści pkt. II wydanego orzeczenia podnosząc, że ponieważ wydany w niniejszej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym utracił moc (w sensie prawnym nie istnieje) w skutek złożenia przez pozwaną skutecznego sprzeciwu, należało na podstawie art. 359 § 1 kpc w zw. z art. 777 § 1 kpc uchylić postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności temuż nakazowi.

Powyższe orzeczenie zaskarżył powód wnosząc o jego uchylenie; nie precyzując zarzutów podniósł, że powód doskonale wiedział jaka kwota jest mu należna z tytułu rozliczeń w spółce za rok 2009 i kiedy ma być mu wypłacona. Zarzucił, że majątek po zlikwidowanej spółce wchodzi do majątków osobistych wspólników w oparciu o kodeks cywilny, a nie kodeks rodzinny i opiekuńczy. Jednocześnie wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postanowieniem wstępnym czy w skład majątku dorobkowego wchodzi majątek spółki cywilnej.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie powoda zasługuje na uwzględnienie.

Oceniając zarówno zarzuty podniesione w zażaleniu przez przyzmat argumentów przytoczonych przez Sąd Rejonowy należy na wstępie dokonać pewnych rozważań natury prawnej, albowiem wykładnia przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego mimo ich zmiany polegającej na ich uporządkowaniu co do stosunków majątkowych małżonków nadal budzi istotne wątpliwości.

Spółka cywilna jest stosunkiem zobowiązaniowym łączącym strony umowy. W wyniku jej zawarcia powstaje organizacja wspólników powiązanych wspólnością łączną dla osiągnięcia wspólnego celu. Istnienie między małżonkami ustroju ustawowego ustroju majątkowego oznacza równoległe czasowe istnienie dwóch wspólności łącznych, podlegających samodzielnym reżimom prawnym. Co do zasady ustanie którejkolwiek z nich powoduje zmiany w sferze drugiej.

Podstawową cechą istniejącej między wspólnikami wspólności łącznej jest jej bezudziałowy charakter. Każdemu z wspólników przysługują równe prawa do całego majątku. W tej sytuacji nie można mówić o jakichkolwiek udziałach wspólników w czasie trwania spółki cywilnej, ani udziałach w poszczególnych składnikach tego majątku. Zgodnie zaś z treścią art. 863 par 1 kc wspólnik nie może rozporządzać udziałem w wspólnym majątku wspólników, ani udziałem w poszczególnych składnikach tego majątku.

(...) spółki cywilnej znosi ustrój wspólności łącznej i odrębność wspólnego majątku wspólników. Po rozwiązaniu zaś tej spółki małżonkowi wspólnikowi przysługuje udział w nadwyżce wspólnego majątku, pozostałej po zapłaceniu długów, która będzie mogła obejmować prawa rzeczowe, wierzytelności i inne (art. 875 par 3 kc); a także w następstwie jej rozwiązania od tej chwili dochodzi do zmiany statusu prawnego - wspólność łączna majątku przekształca się odpowiednio w wspólność masy majątkowej do której odpowiednio zastosowanie mają przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 875 par 1 kc). Jeśli chodzi zaś o ustawowy ustrój majątkowy małżeński majątek małżonków to dzieli się on na: majątek wspólny i majątki osobiste każdego z małżonków. Zgodnie z art. 33 pkt 7 kro do majątku osobistego każdego z małżonków zalicza się wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków.

Do majątku osobistego należy także prawo do udziału w zyskach (art. 867 par 1 kc), które mają charakter abstrakcyjny (potencjalny).

Również abstrakcyjny (potencjalny) charakter ma prawo żądania podziału i wypłaty zysków, które stają się wymagalne dopiero po rozwiązaniu spółki cywilnej (art. 868 par 1 kc). Jednakże gdy spółka została zawarta na czas dłuższy wspólnicy mogą żądać podziału i wypłaty zysków z końcem każdego roku obrachunkowego. Takie żądanie przybiera postać normatywną wierzytelności, należy zatem do majątku osobistego wspólnika na podstawie art. 33 pkt 7 kro. Natomiast już pobrany udział w zyskach należy do majątku wspólnego małżonków jako dochód z „innej” działalności zarobkowej (art. 31 par 2 kro) lub dochód „z majątku osobistego” (postanowienie SN dnia 16.01.2013r, II CSK 193/12, Komentarz do kro pod red. prof. K. P.,

wyd. C.H. B., 2015, LEX, System Prawa Prywatnego, tom 11, pod red. prof. T. S., wyd. C.H. B., 2014, L.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podnieść, że powód domaga się w nim - jako wspólnik spółki cywilnej, rozwiązanej w dniu 31.12.2012r - zapłaty od pozwanej wypłaty części zysku za 2009r. Istotne w sprawie jest również to, że małżeństwo stron procesu zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 14.07.2008r,

a więc przed rozwiązaniem spółki cywilnej i od tej chwili przestała istnieć majątkowa wspólność ustawowa. Ponadto nie może umknąć uwadze ,że

w sprawie o podział majątku wspólnego przedmiotem rozpoznania są jedynie należące do niego aktywa, a nie pasywa (por. post. SN z dnia 20.10.2011r, IV CSK 53/11).

Z tych przyczyn , nie oceniając na tym etapie postępowania czy powództwo jest merytorycznie zasadne , czy też nie , Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie o zapłatę objęte żądaniem niniejszego pozwu nie jest tym samym roszczeniem o które toczy się sprawa w Sądzie Rejonowym Dębicy o podział majątku wspólnego pod sygn.. akt I Ns 236/10 w rozumieniu art. 199 pkt 2 kpc. Taki wniosek uzasadniał uchylenie zaskarżonego postanowienia po myśli art. 397 par 2 kpc w zw. z art. 386 kpc.

W tych okolicznościach brak było podstaw do uwzględnienia wniosku powoda o zawieszenie postępowania na tym etapie rozpoznawania niniejszej sprawy.

ZARZĄDZENIE

(...)

- (...)

- (...)

-(...)